

Familie puternică pentru fiecare Copil

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ

**„Asigurarea dreptului
la familie pentru fiecare copil:
Provocări și soluții”**

**ZECE ANI DE LA LANSAREA REFORMEI
SISTEMULUI DE PROTECȚIE A COPILULUI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Chișinău, 17-19 mai 2016

ÎN ACEASTĂ EDIȚIE:

Viziune asupra dezvoltării serviciilor de protecție a copilului din Republica Moldova pag.2

„Împreună pentru familia Moldovei” – o campanie de susținere a familiilor din țară, promovată de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în colaborare cu A.O. „Parteneriate pentru Fiecare Copil” și organizația Lumos pag.3

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ

„Asigurarea dreptului la familie pentru fiecare copil: provocări și soluții”

Zece ani de la lansarea reformei sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova pag.6

Ateliere de lucru cu participarea specialiștilor prezenți la conferință pag.10

Rezoluția conferinței internaționale pag.16

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil” de AO „Parteneriate pentru fiecare copil” în cooperare cu Guvernul R. Moldova, prin intermediul Advancing Partners & Communities (acord Nr. APC-GM-0028), în cadrul unui acord de cooperare încheiat cu Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională pe o perioadă de 5 ani, valabil din 1 octombrie 2012 (Nr. AID-OAA-A-12-00047).

Viziune asupra dezvoltării serviciilor de protecție a copilului din Republica Moldova

Reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale și ai societății civile s-au întrunit la 16 mai curent, în cadrul unui atelier de lucru, pentru a trasa viziunea strategică a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei asupra dezvoltării serviciilor de protecție a copilului din Republica Moldova. Lucrările atelierului au fost ghidate de un consultant internațional în domeniul protecției copilului care a prezentat participanților o evaluare a situației privind serviciile existente de protecție pentru copiii victime și martori ai abuzului, a serviciilor de prevenire a violenței, cu recomandări privind modelarea sistemului de servicii astfel încât să fie acoperite golurile identificate.

Atelierul a fost organizat după o serie de întâlniri și discuții prealabile, care au avut loc în perioada martie – aprilie 2016, la nivel național și local cu experți din diferite sectoare cu interes în protecția copilului (medicină, sănătate, asistență socială, ordine publică, etc.), cu ONG-uri și Centre din domeniu, precum AO „Parteneriate pentru fiecare copil”, Organizația „Terre des Hommes”, Centrul

Foto din arhiva PPFC

Internațional „La Strada”, Keystone Human Services International, CCF Moldova, Lumos, Centrul Național pentru Prevenirea Abuzului față de Copil, Centrul de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, și altele.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Ațiunea a avut loc cu suportul organizațiilor AO „Parteneriate pentru fiecare copil” și „Terre des Hommes”, în cadrul proiectelor „Familie puternică pentru fiecare copil”, finanțat de USAID și „Prevenirea violenței și asistența victimelor violenței, neglijării, exploatării și traficului”, finanțat de Oak Foundation.

„Împreună pentru familia Moldovei” – o campanie de susținere a familiilor din țară, promovată de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în colaborare cu A.O. „Parteneriate pentru Fiecare Copil” și organizația Lumos

Campania „Împreună pentru familia Moldovei” a apărut ca un răspuns la necesitatea societății noastre, de a reveni la valorile familiei – primordiale pentru a-i garanta fiecărui copil bunăstarea materială și spirituală. Factori ca sărăcia, migrația părinților pentru a le asigura copiilor rămași acasă un trai mai bun, dar nu și o supraveghere adecvată, șomajul, creșterea numărului familiilor în situație de risc, problemele de sănătate, dar și îmbătrânirea precoce a populației, sunt doar câțiva dintre cei care au generat criza în care se află, la moment, multe familii de la noi din țară. Dată fiind situația, necesitatea unor politici de suport și educație adecvate privind întemeierea unei familii, grija față de copii, creșterea lor, grija față de bătrâni, intră în lista surselor generatoare de schimbări în percepțiile față de familie.

În acest context, MMPSF, în colaborare cu organizațiile „Parteneriate pentru fiecare copil” și Lumos, a lansat o nouă campanie de susținere a familiei Moldovei și de promovare a valorilor familiale ca resursă pentru creșterea și educarea sănătoasă a copiilor, în virtutea asigurării unui viitor mai bun.

Campania care a început în luna aprilie curent, se va desfășura în câteva etape, până în luna iunie 2017, fiecare dintre acestea având mesaje specifice la genericul de bază.

Astfel, o primă etapă a demarat cu o serie de acțiuni realizate în perioada aprilie – mai 2016. Printre acestea menționăm **expoziția cu vânzări a lucrărilor confecționate de către persoanele cu dizabilități**, organizată la 20 aprilie, în cadrul Centrului Republican pentru Copii și

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Tineret „ARTICO”. Scopul evenimentului fost de a promova drepturile și imaginea persoanelor cu dizabilități, sensibilizarea societății referitor la potențialul acestora și la necesitatea integrării sociale, educaționale și profesionale a lor.

Prezentă la eveniment, doamna Stela Grigoraș, Ministru al Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în mesajul său adresat publicului, a menționat următoarele „*Cea care ne-a unit a fost calitatea de a fi oameni și dorința de a primi și a dărui tot ce avem mai bun. Persoanele cu dizabilități ne demonstrează, de fiecare dată, că ei sunt minunați și că prin abilitățile lor ne oferă posibilitatea de a dărui apropiaților noștri lucrări confecționate cu dragoste și multă dedicație*”.

În continuare, în program au evoluat colective și ansambluri de copii, care au asigurat distracția și voia bună în cadrul evenimentului.

Această primă etapă a campaniei a culminat cu un **flashmob național**, cu genericul „*O rugăciune și un gând bun pentru Familia Moldovei*”, desfășurat la data de 15 mai, cu ocazia Zilei Internaționale a Familiei, în colaborare cu Mitropolia Moldovei. Cu această ocazie, toate bisericile din Moldova au ținut slujbe religioase pentru Familia Moldovei.

Și de această dată, doamna Ministru a venit cu un mesaj de omagiu adresat oaspeților prezenți la eveniment.

Foto din arhiva PPFC

„Ziua Familiei ne oferă un bun prilej de a prețui și a pune accentul pe consolidarea familiei. Este momentul să conștientizăm și să transmitem noilor generații valorile familiei, care vor deveni astfel parte a ființei lor. Eu și echipa Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, împreună cu partenerii noștri din societatea civilă, reprezentanții organizațiilor internaționale vom desfășura mai multe evenimente prin intermediul cărora ne propunem să subliniem importanța familiei și a valorilor sale cum ar fi: dragostea, respectul reciproc, onorarea obligațiilor de creștere și educare a copiilor în mediu familial fără violență, responsabilitatea civică, precum și solidaritatea între generații.

Gândurile mele se îndreaptă către fiecare familie din Moldova cărora le doresc să fie puternice, să fie unite pentru a depăși greutățile vieții, iar noi ca minister vom depune eforturi ca să le asigurăm protecția drepturilor lor și un trai decent.”

Evenimentul a culminat în seara de 15 mai, în Scuarul Catedralei din Chișinău, de unde zeci de familii au putut aprinde lămpioane zburătoare, care au înălțat spre cer o rugăciune și un gând bun pentru Familia Moldovei, fiind însoțite de vocile corului de copii al Catedralei, care au interpretat colinde Pascale.

Aceste acțiuni au fost organizate în cadrul campaniei naționale „Împreună pentru

Familia Moldovei” desfășurată sub egida Guvernului Republicii Moldova în colaborare cu Lumos Foundation din Marea Britanie, în cadrul proiectului „Reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului”, și cu AO „Parteneriate pentru fiecare copil” în cadrul proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil” finanțat de USAID și implementat prin intermediul Advancing Partners & Communities (acord nr. APC-GM-0028) în cadrul unui acord de cooperare (nr. AID-OAA-A-12-00047), pe o perioadă de 5 ani, valabil din 1 octombrie 2012.

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ

„Asigurarea dreptului la familie pentru fiecare copil: provocări și soluții” ZECE ANI DE LA LANSAREA REFORMEI SISTEMULUI DE PROTECȚIE A COPILULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Asigurarea dreptului la familie pentru fiecare copil, discutată la Chișinău de experți internaționali și autorități

Reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale din republică, specialiști din domeniul asistenței sociale, educației și asistenței medicale, experți internaționali, reprezentanți ai mediului academic și profesioniști din sectorul neguvernamental au participat în zilele de 17-19 mai curent, la Conferința internațională „Asigurarea dreptului la familie pentru fiecare copil: Provocări și soluții”. Evenimentul a fost organizat în contextul celor zece ani de la lansarea Reformei sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova.

Scopul Conferinței a fost de a prezenta cele mai importante realizări obținute în procesul de dezinstituționalizare a copiilor în Republica Moldova și de a evidenția conexiunea dintre dezinstituționalizare, dezvoltarea serviciilor bazate pe familie și comunitate, educația incluzivă și intervenția timpurie. Evenimentul a oferit oportunități pentru diseminarea practicilor de succes naționale și internaționale privind prevenirea separării copilului de familie și modele de îngrijire alternativă de tip familial pentru copiii separați de părinți.

În mesajul său de salut, Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Stela Grigoraș,

a subliniat importanța rezultatelor obținute de Republica Moldova în procesul de reformă a sistemului de protecție a copiilor pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurarea bunăstării acestora. Totodată, Ministrul a accentuat necesitatea colaborării dintre autoritățile publice și societatea civilă spre binele tuturor copiilor, mulțumind pentru suportul constant acordat țării noastre de către partenerii de dezvoltare, prezenți în sală: ONU, UNICEF, Delegația Uniunii Europene, USAID, organizațiilor AO „Parteneriate pentru fiecare copil” și Lumos.

Foto din arhiva PPFC

Dafina Gercheva, Reprezentant Coordonator ONU/Reprezentant Permanent PNUD, a salutat interesul profesioniștilor din țară pentru domeniul protecției copilului, menționând despre importanța conjugării eforturilor pentru a le oferi tuturor copiilor un mediu sigur și protector, o copilărie fericită în familie.

La rândul său, Reprezentantul UNICEF în Republica Moldova, Nuné Mangasaryan, s-a referit la necesitatea de a consolida familiile, comunitățile și autoritățile publice pentru a face față provocărilor și a răspunde necesităților de dezvoltare ale tuturor copiilor.

Prezenți la inaugurarea Conferinței, ambasadorul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, E.S. Philip Batson, și ambasadorul Statelor Unite ale Americii, E.S. James D. Pettit, au apreciat eforturile Republicii Moldova de a le oferi copiilor plasați în instituții rezidențiale posibilitatea de a crește în familie, asigurându-le dreptul la incluziune educațională și socială.

Foto din arhiva PPFC

De asemenea, pe parcursul celor trei zile, a fost expusă o expoziție a desenele realizate de copii cu tematica „Dreptul copilului la familie”.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Potrivit datelor statistice, la sfârșitul anului 2015, în țară activau 35 de instituții rezidențiale, în care erau plasați în jur de 2000 de copii. Din momentul lansării reformei sistemului rezidențial, numărul de instituții s-a redus cu 30, iar al copiilor cu circa 9 mii. În același timp, Guvernul, cu suportul partenerilor de dezvoltare și al ONG-urilor active în domeniu, a dezvoltat un sistem de servicii sociale alternative de

îngrijire a copiilor, în special asistența parentală profesionistă, casa de copii de tip familial, casa comunitară pentru copii în situație de risc, serviciul de tutelă/curatelă, sprijinul familial, etc. Toate aceste progrese au îmbunătățit calitatea vieții copiilor separați de părinți, care au regăsit bucuria de a crește într-un mediu familial și de a fi incluși în școală și în comunitate.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Rezultatele Reformei vor determina prioritățile Republicii Moldova privind sistemul de protecție a copilului, axate, în special, pe consolidarea serviciilor sociale adresate copiilor în situație de risc, dezvoltarea educației incluzive în învățământul preșcolar și crearea unui sistem național de servicii de intervenție timpurie pentru copii.

Evenimentul a fost organizat de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, AO „Parteneriate pentru fiecare copil” și Organizația „Lumos Foundation” din Marea Britanie, cu susținerea financiară a acesteia și a USAID.

ATELIERE DE LUCRU CU PARTICIPAREA SPECIALIȘTILOR PREZENȚI LA CONFERINȚĂ

În paralel cu sesiunile plenare, cu suportul experților internaționali au fost organizate ateliere, pentru diferite grupuri de specialiști, în cadrul cărora au fost abordate mai multe subiecte ce țin de: Serviciul de asistență parentală profesionistă; integrarea serviciilor adresate copiilor; lucrul cu copiii cu necesități emoționale complexe; incluziunea educațională a copiilor cu cerințe educaționale speciale; participarea copiilor în procesul de luare a deciziilor.

„**Utilizarea cunoștințelor pentru a asigura protecția copiilor din Moldova**” este titlul atelierului de lucru privind implementarea Serviciului de asistență parentală profesionistă.

Scopul atelierului a fost de a ghida lucrătorii sociali și managerii din Moldova în aplicarea unor modele de practici bazate pe experiențe reale din domeniul protecției copilului.

Atelierul a conturat o perspectivă a situației bazate pe punctele forte și pe necesitățile familiei și copilului în Moldova și, în același timp,

a oferit posibilitatea de a evalua și identifica a soluțiilor pentru situațiile în care copiii au fost traumatizați sau neglijați. Participanții au învățat cât este de important să se aplice știința despre creier (neuroștiința) în dezvoltarea practicilor de lucru cu copiii și familiile. Importanța asistenței și serviciilor comunitare inclusive și bazate pe familie sunt primordiale în creșterea și dezvoltarea potențialului deplin al copilului.

Totodată, participanții au fost provocați să examineze cum poate fi aplicat lucrul în baza experiențelor reale în practica lor și în reformele din domeniul Protecției Copilului în Moldova.

Atelierul a fost condus de experții internaționali **Sarah Goad** - Manager al Programului de asistență parentală profesionistă în cadrul Departamentului Sănătate și Științe Umane din Michigan (MDHHS), Agenția de Servicii pentru Copii și **Myrna McNitt** - lector universitar în programul de lucru social la Universitatea Central Michigan

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

„Cooperarea ca aspect cheie în lucrul cu copiii și tinerii cu nevoi suplimentare – Keyworking” și „Asigurarea incluziunii copiilor cu dizabilități emoționale și comportamentale severe: rolul asistenței alternative și a serviciilor terapeutice” au constituit subiectele de discuție ale atelierului de lucru privind integrarea serviciilor sociale în asigurarea bunăstării copiilor.

Participanții la acest atelier au luat cunoștință despre noțiunea de *Keyworking* – aceasta fiind definită cel mai bine ca modalitate de colaborare între diferite persoane, pentru a susține și a răspunde la necesitățile copiilor și a tinerilor, atunci când aceste necesități solicită contribuția mai multor actori și prestații din partea unui șir de servicii. Experiența Marii Britanii a demonstrat că, în loc să ne gândim la acest concept ca la o persoană, sa ca la un ”lucrător – cheie”, ar fi mai bine să ne gândim ca la un set de funcții care sunt realizate în colaborare cu toți cei care lucrează cu copiii sau

tinerii, cu accent pe persoana respectivă și pe părintele/părinții, îngrijitorul/îngrijitorii lor direcți.

În cadrul acestui atelier de lucru au fost aplicate un set de zece funcții de bază ale keyworking-ului, care au fost identificate în prestarea serviciilor sociale și un studiu de cercetare a patru autorități teritoriale din Anglia.

Tot aici au fost prezentate două studii de caz și planurile de cooperare elaborate pentru copilul și tânărul vizat în studiile de caz, după care s-a discutat pe marginea realizării planurilor respective.

Cel de al doilea subiect, legat de incluziunea copiilor cu dizabilități emoționale și comportamentale severe, a avut scopul de a readuce în atenția participanților „experiența trăită” a activității terapeutice comunitare, drept intervenție eficientă în cazul copiilor cu tulburări emoționale severe.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

În cadrul atelierului au fost discutate modalitățile de elaborare a unui plan, a metodologiei de lucru, dar și abordarea cazului – de la explicarea principalelor influențe în dezvoltare, descrierea felului în care Școala Mulberry Bush continuă să încorporeze noi teorii și acceptarea noilor abordări.

Tot aici a fost prezentat felul în care Școala Mulberry Bush, în calitate

de prestator de servicii terapeutice specializate rezidențiale, poate aduce rezultate excelente pentru copiii cu tulburări emoționale severe.

Atelierul a fost condus de **Dr. John Oates**, Lector superior la catedra Studii privind Copiii și Tinerii din cadrul Open University, Marea Britanie și **Dr. John Diamond**, Director Executiv al Organizației Mulberry Bush, Oxfordshire, Marea Britanie.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

„**Incluziunea copiilor cu dizabilități senzoriale și autiști**” a fost tema de discuție în cadrul atelierului de lucru privind educația incluzivă.

În cadrul atelierului, participanților le-au fost împărtășite filosofia și managementul strategic, care stau la baza practicii curente de incluziune a copiilor cu necesități complexe în școlile generale din Londra și România.

Una dintre moderatoarele atelierului, **Elizabeth Harris**, Director Adjunct la Școala Primară Tollgate din Marea Britanie s-a referit la importanța dreptului fiecărui copil la educație și a descris modul în care acest lucru este posibil chiar și pentru copiii cu necesități complexe. De asemenea, în cadrul atelierului, au fost prezentate

exemple reale de succes și tehnologii didactice care pot susține practicile inclusive.

Cea de a doua moderatoare a atelierului, **Andrea Hathazi**, Profesor Asociat la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, România, s-a referit la o serie de exemple de practici de succes în incluziunea copiilor cu dizabilități senzoriale, precum și la factorii ce facilitează incluziunea și asigură reușita acesteia.

Un accent aparte s-a pus pe aspectul legislativ, pe metodologia de implementare, curriculumul, planurile individualizate, abilitățile specifice ale copiilor, competențele profesorilor, echipele de intervenție, resurse și strategii.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

Atelierul a finalizat cu trasarea unor concluzii privind condițiile de bază pentru realizarea dezideratelor expuse mai sus, și anume: crearea unui mediu de învățare adaptat la necesitățile de dezvoltare și învățare și deschiderea școlilor față de incluziune, profesori calificați, cadre de suport, instruirea profesorilor la locul de muncă, precum și curriculumul adaptat și diferențiat utilizat în procesul de predare, învățare, evaluare.

Foto din arhiva PPFC

Foto din arhiva PPFC

„Deprinderi în activitatea de coaching pentru asigurarea incluziunii și participării copilului” a fost un alt atelier, dedicat specialiștilor care asigură participarea copiilor în procesul de a luare a deciziilor care îi privesc.

Atelierul a fost condus de expertul internațional **Carolyn Conway**, care gestionează programul Hearing All Voices (*Toate vocile trebuie ascultate*), în cadrul organizației Child to Child.

Astfel, participanții au putut învăța din experiența școlilor din Regatul Unit, cunoscând diverse metode prin care acestea sunt susținute în eforturile lor de îmbunătățire a șanselor de reușită, în activitatea școlară, socială și personală a copiilor și tinerilor dezavantajați.

De asemenea, specialiștii au luat cunoștință despre tehnicile de coaching pentru adulți, promovate în cadrul programului dat, acestea reprezentând o modalitate de a sprijini participarea și incluziunea tinerilor și de a contribui la dezvoltarea lor socială și emoțională.

La finalizarea lucrărilor Conferinței, reprezentanții copiilor au venit cu o adresare către participanții la eveniment în care se spune următoarele:

REZOLUȚIA CONFERINȚEI INTERNAȚIONALE

„Asigurarea dreptului la familie pentru fiecare copil: provocări și soluții”
Zece ani de la lansarea reformei sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova
Chișinău, 17 - 19 mai 2016

Declarația copiilor

”Noi, reprezentanții copiilor din mai multe raioane din Moldova, în numele tuturor copiilor din țară, adresăm participanților la conferință, înalților demnitari de stat, autorităților publice centrale și locale, părinților, profesorilor, lucrătorilor sociali și tuturor adulților, un mesaj prin care vrem să ne exprimăm opinia și propunerile privind dezvoltarea sistemului de protecție a copilului.

Noi, copiii din Republica Moldova, ca și toți copiii din întreaga lume, avem dreptul să creștem în familii care să ne ofere protecția, educația, atenția și sprijinul de care avem nevoie. Cu toate acestea, în țara noastră, sunt încă mulți copii cărora nu le este respectat acest drept și sunt separați de familiile lor și, deseori, sunt plasați în internate.

Cunoaștem că țara noastră se confruntă cu multe probleme care afectează viața copiilor. Pentru ca un copil să se dezvolte armonios el are nevoie de o familie puternică și iubitoare care să îl sprijine, de educație, care să se bazeze pe necesitățile și potențialul lui, de servicii de calitate și posibilități de participare.

Totodată, știm că s-au făcut eforturi mari pentru ca multe instituții de tip rezidențial să fie închise și copiii să se întoarcă în familii și comunitate; școlile au devenit incluzive și deschise pentru toți copiii; s-au creat servicii de tip familial precum Asistența Parentală Profesională, Casa de Copii de Tip Familial, Casa Comunitară, dar și alte servicii care oferă sprijin copiilor și familiilor lor. Cu toate acestea, au mai rămas încă foarte multe lucruri de făcut pentru copii.

Copilul de azi este politicianul, medicul, învățătorul, părintele de mâine iar exemplul care îi este oferit ar putea fi repetat. Copilul învață din ceea ce vede. Vrea să primească dragoste și sprijin pe care doar familia poate să i le ofere. Astfel, ar trebui de azi că schimbăm lucrurile pentru a avea un viitor pe care-l merităm. Pentru aceasta, ar trebui nu doar să spunem că există probleme, dar să facem lucruri concrete pentru ca să oferim șansa fiecărui copil de a crește într-un mediu familial.

Noi, copiii, ne obligăm ca să ne implicăm în continuare și să promovăm respectarea drepturilor tuturor copiilor.

Lucrurile bune și de durată nu le putem face de unii singuri, ci doar sprijinindu-ne reciproc și, de aceea, avem nevoie de susținerea dumneavoastră și avem certitudinea că ne-o veți oferi!

Să mergem împreună pentru a avea familii puternice și copii fericiți acasă!

Ulterior, Declarația Copiilor a fost integrată într-un document final, ce constituie

Rezoluția adulților

”Noi, participanții acestei Conferințe, reprezentanți ai structurilor guvernamentale, societății civile, organizațiilor internaționale, profesioniști, copii și părinți, apreciem eforturile tuturor, depuse în ultimii 10 ani, pentru reformarea sistemului de protecție a copilului și familiei, în conformitate cu Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, Convenția ONU cu privire la persoanele cu dizabilități și standardele internaționale în domeniu,

Pornind de la dreptul fiecărui copil de a crește în familie,

Analizând situația copiilor și opțiunile oferite de sistemul actual de protecție socială,

Accentuând responsabilitatea primară a părinților față de copii, dar și cea a statului de a sprijini familiile în îngrijirea și educarea copiilor,

Recunoscând că politicile sociale, educaționale și de sănătate promovate de către autoritățile publice centrale și locale necesită, în continuare, îmbunătățire pentru a oferi suportul adecvat familiei la momentul potrivit, pentru asigurarea respectării drepturilor copilului,

Remarcând insuficiența oportunităților pentru copii și tineri de a-și exprima opiniile și de a fi ascultați și implicați în luarea deciziilor, care le vizează viața și viitorul lor,

Luând în considerație angajamentele luate de țară față de implementarea Actelor și Convențiilor Internaționale, care stipulează drepturile fundamentale ale copiilor și, totodată, cadrul legal național,

Exprimând îngrijorare pentru viitorul și siguranța fiecărui copil din țara noastră și reafirmând rolul și importanța copilului și familiei în dezvoltarea societății moderne,

Noi participanții la această conferință,

Solicităm Guvernului să continue și să intensifice eforturile întru promovarea și asigurarea drepturilor copilului, prin continuarea dezvoltării unor politici coerente în domeniile sănătății, educației și protecției sociale, care să asigure condiții pentru îngrijirea și educația copiilor în familie sau în medii similare acesteia, dezvoltând un sistem diversificat și integrat de servicii sociale, de educație și sănătate, bazate pe familie și comunitate, pentru a răspunde necesităților tuturor copiilor,

Subliniem totodată, necesitatea și importanța coordonării planificării și implementării politicilor, strategiilor și programelor de protecție socială, în consultare cu părinții și copiii, care să promoveze consolidarea familiilor biologice și să asigure creșterea copiilor în familie. Conlucrarea permanentă dintre Guvern, societate civilă și donatori pentru a dezvolta și extinde practici de succes, axate pe consolidarea familiei și prevenirea separării, pe asigurarea îngrijirii copiilor separați de familie, în particular a celor cu dizabilități și de vârstă fragedă, în medii familiale trebuie să fie, în continuare, primordială,

Accentuăm importanța valorificării serviciilor universale educaționale, de sănătate și asistență socială prin utilizarea unui limbaj și instrumente unice în identificarea timpurie și oferirea suportului potrivit și coordonat copiilor și familiilor care au nevoie. Eficientizarea colaborării între structurile, agențiile responsabile de protecția copilului, sau care interacționează cu copiii, pentru a asigura bunăstarea copilului și a acționa în interesul superior al copilului trebuie să constituie o prioritate pentru următoarea perioadă,

Noi, la rândul nostru, ne asumăm angajamentul deplin să acționăm în strânsă colaborare pentru promovarea și protecția drepturilor copiilor prin dezvoltarea unui sistem de protecție proactiv, axat pe prevenire și intervenție timpurie,

Vom acționa cu fermitate pentru ca dreptul copilului la familie să devină normă de gândire și de comportament civic și profesionist, respectată de către fiecare persoană în parte,

Exprimăm convingerea că prin eforturi comune, prin implicarea copiilor, părinților, comunităților și a tuturor actorilor importanți ai societății, prin mobilizarea tuturor resurselor, vom reuși să construim o lume mai bună și mai sigură pentru fiecare copil”.